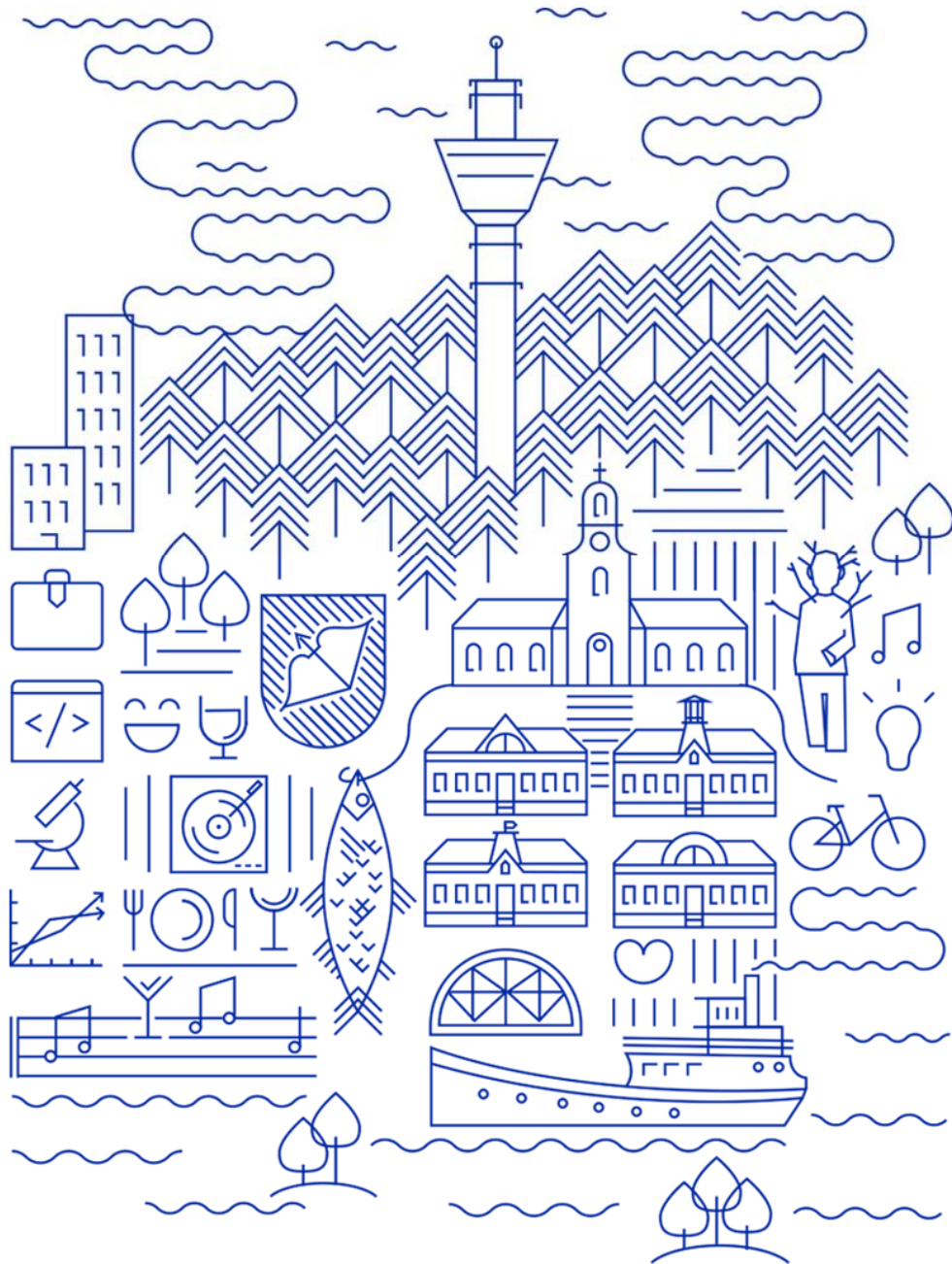

KUOPIO

Kotihoidon palvelukuvaus palvelusetelille
Vanhusten palveluohjaus

Sisällys

1 Yleistä	2
2 Prosessiprosessi	2
2.1 Muutokset toimintakyvyssä	2
3 Palvelujen sisältö	2
3.1 Henkilökohtainen hygienia	2
3.2 Ravitsemus	3
3.3 Lääkehoito	3
3.4 Kotisairaanhoidon tehtävät.....	3
3.5 Toimintakyvyn edistäminen.....	4
3.6 Ohjaus ja neuvonta	4
3.7 Vaatehuolto	4
3.8 Siistiminen	4
3.9 Asiointi	5
3.10 Muut tehtävät	5

1 Yleistä

Kotihoidon toimintaperiaatteena on tukea asiakkaan kotona asumista, terveyttä ja toimintakykyä sekä antaa hyvää ja turvallista hoivaa ja hoitoa ja huolenpitoa kotihoidon kriteerit täyttävälle asiakkaalle. Hoito toteutetaan toimintakykyä edistävällä ja ylläpitävällä työotteella siten, että asiakkaan omaa toimintakykyä ylläpidetään ja asiakasta tuetaan selviytymään mahdollisimman omatoimisesti päivän askareista ja hoitotoimenpiteistä. Omaisista ja lähipiiristä tuetaan osallistumaan asiakkaan kotona asumisen tukemiseen. Jos asiakas ei kykene selviytymään itsenäisesti tai ohjattuna päivittäisistä toiminnoista, kotihoito avustaa niissä asiakasta. Kotihoidon käyntien sisältö perustuu aina palvelu-, hoito- ja kuntoutumissuunnitelmaan. Jokaiselle asiakkaalle nimetään omahoitaja. Palveluntuottaja tekee hoitosuunnitelman jokaisesta asiakkaastaan.

2 Prosessiprosessi

Asiakas ohjautuu kotihoitoon, kun palvelunjärjestäjän asiakas- ja palveluohjaus on tehnyt asiakkaalle palvelutarpeenarvioinnin ja todennut, että palvelun myöntämisperusteet täyttyvät. Muissa tilanteissa asiakkaalle kerrotaan omakustanteisista palveluista, kolmannen sektorin toiminnasta ja muista ensisijaisista palveluista.

Asiakas- ja palveluohjaus kirjaa palvelutarpeenarvioinnin perusteella todetun asiakkaan avun ja tuen tarpeen sekä palvelun tavoitteen hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Kotihoito laatii päivittäisen hoitotyön tavoitteet ja toimenpiteet sekä arvioi tavoitteiden toteutumista säännöllisesti yhdessä asiakkaan kanssa. Kotihoito tuo asiakas- ja palveluohjaukselle tiedoksi asiakkaan palvelutarpeenmuutokset (tarve lisätä tai vähentää palvelua) ja palvelutarpeenmuutoksesta päättää palvelunjärjestäjän asiakas- ja palveluohjaus.

2.1 Muutokset toimintakyvyssä

Palvelutarpeen arviointi tehdään asiakkaan toimintakykyä seuraamalla jatkuvasti tai vähintään 3 kuukauden välein. Palvelutarpeen arvion tekee palvelunjärjestäjän asiakas- tai palveluohjaaja. Uudelleen arvioinnin perusteella asiakkaalle myönnettyjä palveluita voidaan lopettaa, vähentää tai lisätä. Muuttuneelle palvelumäärälle palvelunjärjestäjän asiakas- tai palveluohjaaja tekee uuden hoito- ja palvelusuunnitelman (asiakassuunnitelman), viranhaltijapäätöksen ja palvelusetelin.

Pääsääntöisesti käynnin kesto voi olla 15 - 60 minuuttia, käynnin sisältö ja tavoite huomioiden. Käynnin sisältö, ajankohta ja kesto on suunniteltu etukäteen asiakkaan tarpeen mukaan. Sisällön ja sen suorittamiseen oletettu kesto tulee vastata toisiaan. Palveluaika voi asiakassuunnitelman mukaan olla 1. maanantaista perjantaihin klo 7-21 tai 2. maanantaista sunnuntaihin klo 7-21.

3 Palvelujen sisältö

3.1 Henkilökohtainen hygienia

Henkilökohtaisen hygienian ylläpitämiseen kuuluu asiakkaan ohjaaminen ja tarvittaessa avustaminen suihkussa asiakkaan omia voimavaroja hyödyntäen kerran viikossa. Erityisten terveydellisten perusteiden, kuten ihorikkojen ennaltaehkäisemiseksi tai hoitamiseksi, suihkupesuja voidaan tehdä useammin. Jos asiakkaan pesutilat eivät sovellu turvallisen peseytymiseen tai ovat muutoin toiminnallisesti puutteelliset, voi peseytymisen tehdä muualla kuin asiakkaan omissa

---

pesutiloissa. Lisäksi huolehditaan päivittäiset pienpesut asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Tarvittaessa huolehditaan ihon perusrasvauksesta, parranajosta sekä kynsien leikkauksesta.

3.2 Ravitsemus

Asiakasta ohjataan ja neuvotaan syömään terveellistä ja monipuolista ruokaa. Mikäli hän ei pysty itse valmistamaan aterioitaan, ohjataan asiakas ruokailemaan hänelle mieluisaan ruokapaikkaan, lähimpään toimintakeskukseen, tilataan ateriapalvelu ja/tai ohjataan hankkimaan valmiita aineksia kauppapalvelun kautta. Asiakas voi halutessaan ostaa myös ruoanvalmistuspalveluita yksityisiltä palveluntuottajilta.

Käyntien yhteydessä huolehditaan aamu-, väli- ja iltapalan laitosta yhdessä asiakkaan kanssa, riittävän nesteen saannista sekä valmiin ruoan lämmityksestä. Ruokailun toteutumista seurataan ja arvioidaan erityisesti muistihäiriöisillä.

Asiakkaan painoa ja ravitsemustilaa (MNA) seurataan säännöllisesti ja mittaustulokset kirjataan potilastietojärjestelmään. Ruoan tuoreutta ja menekkiä seurataan säännöllisesti. Ravitsemusongelmiin puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tarvittaessa konsultoidaan tai ohjataan asiakas ravitsemusterapiaan tai tehdään monialainen ravitsemustilan arviointi ja toimenpidesuunnitelma.

3.3 Lääkehoito

Kotihoidon asiakkaiden lääkehoidon kokonaisvastuu on hoitavalla lääkärillä ja sairaanhoitajalla. Kotihoito huolehtii asiakkaan lääkehoidosta lääkärin ohjeen mukaan niiltä osin kuin asiakas ei siihen itse turvallisesti kykene. Tablettilääkkeiden jakaminen voidaan toteuttaa joko koneellisenä annos- tai dosettijakeluna. Kotihoidon tehtävänä on antaa asiakkaalle tarvittava lääkehoidon neuvonta ja informaatio sekä seurata ja arvioida lääkehoidon vaikuttavuutta. Lääkehoitoprotokollat tulee raportoida erikseen sovitulla tavalla.

Lääkehoitoa toteuttavalla kotihoidon työntekijällä tulee olla tehtävään soveltuva sosiaali- tai terveydenhuollon koulutus sekä voimassa oleva kunnan tai kuntayhtymän edellyttämä lääkelupa.

3.4 Kotisairaanhoidon tehtävät

Kotisairaanhoitoa toteutetaan asiakkaan terveyttä, omatoimisuutta ja toimintakykyä edistäen. Kotisairaanhoito sisältyy asiakkaalle annettavaan kotihoitoon lääkärin antamien ohjeiden mukaisesti ja lääkärin valvonnan alaisena. Kotisairaanhoidossa pyritään sairauksien ja voinnin laskun ennakointiin ja ennaltaehkäisyyn sekä nopeaan reagointiin tilanteissa, joissa hoidettavan vointi äkillisesti heikkenee.

Kotisairaanhoidossa neuvotellaan hoitavan lääkärin kanssa hoitomuodot, joista asiakas selviytyy mahdollisimman itsenäisesti ja valitut hoitomuodot vähentävät hoitokertojen määrää. Kotihoidon asukkailta verikokeet otetaan kotona kotikäyntien yhteydessä.

Osa kotisairaanhoidon tehtävistä ei välttämättä vaadi sairaanhoitajan/terveydenhoitajan pätevyyttä, vaan tehtävät voi tietyillä edellytyksillä hoitaa lähihoitajan tai vastaavan koulutuksen saanut henkilö, jolla on asiaankuuluva perehdytys ja osaaminen ko. tehtävien hoitamiseen. Palveluntuottajan on huolehdittava, että lähihoitajan ja sairaanhoitajan työnkuvat on tarkkaan määritetty.

3.5 Toimintakyvyn edistäminen

Kotihoitoa toteutetaan kuntouttavalla työotteella, jossa keskeisenä ajatuksena on tukea asiakasta selviytymään mahdollisimman itsenäisesti arjen askareista ja päivittäisistä toiminnoista. Asiakkaan puolesta ei tehdä sitä mihin hänen omat voimavaransa riittävät. Toimintakyvyn tukemisessa korostuu arkiliikunta ja asiakasta ohjataan yksilöllisesti tekemään erilaisia voimisteluja lihaskuntoliikkeitä. Asiakasta ohjataan ja motivoidaan osallistumaan myös kodin ulkopuoliseen toimintaan esim. päiväryhmätoimintaan, erilaisiin liikuntaryhmiin ja ulkoiluun.

Kuntoutumistavoitteisiin pääsemiseksi on tärkeää, että asiakas, asiakkaan läheiset ja hoitohenkilökunta sitoutuvat toimimaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Alkuvaiheessa huomioidaan myös asiakkaan toimintaympäristön esteettömyys ja turvallisuus. Asiakkaalle huolehditaan hänen tarvitsemansa apuvälineet ja ohjataan niiden käytössä. Tarvittaessa kotihoito toimii yhteistyössä asiakkaan moniammatillisen työryhmän kanssa esim. fysioterapeutti, toimintaterapeutti, puheterapeutti, ravitsemussuunnittelija, muistihoitaja.

3.6 Ohjaus ja neuvonta

Asiakasta opastetaan tukipalveluiden hakemisessa ja kiinnitetään huomiota asunnon turvallisuuteen, mm. ohjataan hankkimaan hyvinvointi- ja turvateknologiaa kotiin. Asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa huolehditaan etuuksien ja turvateknologian päivittämisestä.

Kodin paloturvallisuudesta huolehditaan ja tarkistetaan palohälyttimen toiminta, ohjataan asiakasta hankkimaan tarvittaessa turvaliesi ja automaattisesti katkeavia kodin sähkölaitteita. Jos asiakkaalla on esimerkiksi muistisairaudesta johtuvaa yöllistä lähtemistä, turvataan seuranta kulunvalvontalaitteella.

Kotihoidon työntekijä neuvoo, ohjaa ja tarvittaessa avustaa asiakasta ja omaista hakemaan erilaisia taloudellisia tai sosiaalisia etuuksia.

3.7 Vaatehuolto

Asiakkaan pyykinhuolto ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille. Liinavaatteiden vaihdosta ja vuodevaatteiden tuuletuksesta huolehtivat omaiset tai yksityiset palveluntuottajat. Kotihoito huolehtii erityistilanteissa vaatehuollosta.

3.8 Siistiminen

Asiakas huolehtii siivouksesta, mikäli hänen toimintakykynsä sen mahdollistaa. Tarvittaessa siivouksesta vastaa asiakkaan omainen tai yksityinen palveluntuottaja.

Kotihoito siistii hoitoympäristön, pesee tarvittaessa wc istuimen ja pyyhkii eritteet kaikilta pinnoilta. Jos asiakkaan toimintakyky ei mahdollista päivittäisten kodinhoidollisten tehtävien tekemistä, tiskit tiskataan, ruokailu- ja keittiön työtasot siistitään ja roskat viedään ulos tarvittaessa päivittäin. Jääkaappi siistitään säännöllisesti. Pakastimen sulatus ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille.

Jos sairaalasta kotiutuminen edellyttää kodin perussiivousta tai hoidon ja huolenpidon tarpeessa olevaa asiakasta uhkaa häätö asunnon siivottomuuden takia, eikä asiakkaalla ole mahdollisuutta hankkia siivousta omin varoin, siivouksen järjestämiseksi haetaan harkinnanvaraista toimeentulotukea.

Kodin laitteiden käyttöturvallisuudesta huolehditaan niin, ettei lähettyvillä ole herkästi syttyviä materiaaleja.

3.9 Asiointi

Kauppa-asioinnin suorittaa asiakas itse, omaiset, lähipiiri tai yksityinen kauppapalvelu. Pankki-asioinnin hoitaa asiakas itse, omainen tai hänen uskottu henkilönsä (edunvalvoja). Kotihoito suorittaa asioinnin poikkeustapauksissa (esimerkiksi asiakkaan hoidon selvittelyvaiheessa), jolloin laskut ohjataan suoraveloitukseen tai käytetään maksupalvelua.

Saattoapu terveydenhuollon palveluihin järjestetään ensisijaisesti omaisten, lähipiirin, vapaaehtoistyön tai yksityisen palveluntuottajan turvin. Mikäli asiakkaan terveyden ja jatkohoidon kannalta on välttämätöntä, eikä se ole edellä kuvatulla tavalla mahdollista, kotihoito hoitaa asiakkaan saattamisen.

3.10 Muut tehtävät

Poikkeusjärjestelyistä on sovittava erikseen asiakas- ja palveluohjauksen kanssa, esimerkiksi puiden kantaminen ja puilla lämmittäminen.

Kotihoito huolehtii asiakkaan turvalaitteiden toimivuudesta. Turvapuhelimen ja palovaroittimen toiminta testataan erillisten ohjeiden mukaisesti.

Asiakkaiden lemmikkieläinten hoito ja ulkoiluttaminen eivät sisälly kotihoidon tehtäviin. Läheisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he vierailevat asiakkaan luona hänet hoitaen.